

Handläggare
Marita Johansson
Telefon: 08-508 35 562

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 25 september 2013

Ärende 4

Yttrande över remiss Överenskommelse om samverkan mellan kommuner i Stockholms län gällande nyanlända

Rekommendation från Kommunförbundet i Stockholms Län,
KSL, dnr KSL/12/0053-32

Förvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden hänvisar till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Charlotte Svensson
Arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson Bech
Utvecklingschef

Sammanfattning

Aktuellt förslag till reviderad överenskommelse om samverkan mellan kommunerna i Stockholms län om nyanlända har sin utgångspunkt i en regional uppföljning av nuvarande överenskommelse. Uppföljningen genomfördes 2012.

Huvudsakligt syfte med överenskommelsen är att kommunerna i Stockholms län genom samarbete ska underlätta och förbättra integrationen av nyanlända till länet där individens självförsörjning är målet. Med begreppet nyanlända avses personer som kommit för att bosätta sig i Sverige med undantag av gäststuderande, forskare eller andra arbetskraftsinvandrade personer. Asylsökande ingår inte i målgruppen till skillnad mot nuvarande överenskommelsen.

Överenskommelsen ska också utgöra grund för det regionala samarbetet med statliga myndigheter, organisationer samt övriga externa aktörer samt för eventuella kommande regionala avtal liksom för eventuellt påverkansarbete som kan ske gentemot externa aktörer.

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positiv till att utveckla samarbete med andra kommuner och övriga parter i syfte att förbättra integrationen för nyanlända samt för att tillvarata resurser på bästa sätt. För det påverkansarbete som kan ske gentemot externa aktörer är också ett regionalt samarbete av vikt.

I föreslagen samverkansöverenskommelse har målgruppen breddats och omfattar alla nyanlända. Förvaltningen välkomnar att överenskommelsen inkluderar flera men kan samtidigt konstatera att förutsättningarna skiljer sig åt dels genom kommunernas särskilda åläggande enligt lag för vissa grupper dels genom skilda ekonomiska förutsättningar.

I överenskommelsen framgår inte hur länge en person kan anses vara nyanländ. Idag tillämpar kommunerna olika definitioner av begreppet nyanländ. Förvaltningen anser att det bör finnas en samsyn/definition på hur länge en person ska betraktas som nyanländ.

För att kunna leva upp till intentionerna i överenskommelsen förutsätts ett mer strukturerat arbetsätt över tid som möjliggör dialog mellan kommuner och utbyte och spridning av kunskaper. KSL föreslås leda ett sådant arbete

Det är också önskvärt att frågor som rör bosättning sätts i fokus och finns med som ett utvecklingsområde. Detta är av stor vikt för den enskilde liksom för kommunen som får stora kostnader när behovet av akutboende ökar.

Samverkansöverenskommelsen ska ses som ett inriktningsdokument som vidare kan regleras med särskilda avtal. Samverkansöverenskommelse innebär i sig inga direkta kostnader för staden.

Bakgrund

Styrelsen för Kommunförbundet i Stockholms län (KSL) beslutade vid sitt sammanträde den 5 juni 2013 att rekommendera kommunerna i länet att anta en reviderad ”Överenskommelse om

samverkan i Stockholms län gällande nyanlända.”
Kommunstyrelsen har för sin del remitterat överenskommelsen till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Ärendet

År 2009 undertecknade länets samtliga kommuner en *Samverkansöverenskommelse mellan kommuner i Stockholms län rörande introduktion av nyanlända*. Under hösten 2012 genomförde KSL en uppföljning av överenskommelsen som visade på vissa brister. Bland annat framkom att kännedomen om samverkansöverenskommelsen är dåligt spridd i kommunerna, att inom flera områden så hade mycket lite gjorts och förväntningarna hade inte uppfyllts. Överenskommelsen behövde bli tydligare vad gäller formuleringar, språk och innehåll. Etableringsreformen som trädde i kraft december 2010 innebar att stora delar av samverkansöverenskommelsen också blev inaktuell. KSL:s Arbetsmarknadsberedning beslutade att överenskommelsen skulle revideras.

Arbetet med revideringen av överenskommelsen har pågått sedan hösten 2012 och involverat kommunrepresentanter på olika sätt, i styrgrupp nyanlända, styrgruppens beredningsgrupp, vid ett särskilt seminarium om överenskommelsen och slutligen genom en remissomgång till kommunerna i början av år 2013.

Några synpunkter som inkom från remissomgången var huvudsakligen av språklig och redaktionell karaktär och har föranlett att vissa ändringar i texten har gjorts. Andra synpunkter inkom om definitionen av målgruppen i § 1, någon kommun ville att tiden individen är nyanländ bestäms, någon annan att anhöriga inte ska ingå. KSL skriver i sitt rekommendationsbrev att formuleringen inte har ändrats p.g.a. av två skäl, dels att området är föränderligt och att det därför inte är möjligt att förutse vad som kommer att hända såväl i omvärld som från lagstiftaren och dels att en bred definition ger möjlighet till samarbete kring grupper inom målgruppen som inte kunnat förutses.

Synpunkter har också framförts om överenskommelsens övergripande karaktär men dessa har inte föranlett någon ändring. KSL uppger att det är av stor vikt att en bred, övergripande överenskommelse om samarbete mellan kommunerna finns för att kunna fånga upp förändringar i omvärlden.

Vid sammanträdet 2013-06-05 beslutade KSL:s styrelse att rekommendera kommunerna att anta den reviderade

Överenskommelse om samverkan mellan kommuner i Stockholms län gällande nyanlända. Till överenskommelsen bifogas styrgruppens handlingsplan 2013-2014.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom förvaltningens utvecklings- och utredningsstab.

Förslag till samverkansöverenskommelse

Det huvudsakliga syftet med överenskommelsen är att genom ett regionalt samarbete och ett gemensamt ansvarstagande underlätta och förbättra integrationen av nyanlända till länet där individens självförsörjning är målet. I överenskommelsen nämns följande insatsområden med exempel där samarbete kan ske. För vissa av ansvarsområdena har kommunen delat ansvar med andra aktörer:

Utbildningsinsatser för vuxna

Exempel: Samhällsorientering. Gemensam vuxenutbildningsregion. Studievägledning och validering.

Arbetslivsinriktade insatser för vuxna

Exempel: Kommunen som arbetsgivare; praktikplatser, arbetstillfällen och personalpolitiskt mångfaldsarbete, insatser som underlättar kontakter med arbetslivet.

Övriga insatser i integrationsarbetet

Exempel: Socialt stöd, insatser för särskilda funktioner såsom gode män, särskilt förordnad vårdnadshavare och för särskilda målgrupper.

Insatser för barn och unga

Exempel: Förskola, grundskola, fritidsaktiviteter, ej särbehandling gentemot andra elever, familjeåterförening. Unga vuxna som varken arbetar eller studerar. Gemensam gymnasierregion.

Insatser för språkutveckling

Exempel: Modersmålsundervisning, studiehandledning på modersmål i skolämnen, undervisning i svenska och språkstöd i andra former.

Bosättning

Exempel: Fler bostäder, minskad segregation, boendekedjan.

Ersättningsfrågor

Exempel: Statliga ersättningar; schabloner, återsökning.

Hälsofrågor

Exempel: Allmän hälsovård, hälsokommunikatörerna, elevhälsa, följa och uppmärksamma hälsofrågor.

Regionalt, delregionalt och annat kommungemensamt arbete

Exempel: Projekt och andra insatser bevakas, stöds och implementeras där behov hos kommunerna finns.

Samarbete och avtal med statliga och regionala aktörer

Exempel: Arbetsförmedlingens regionala samråd, Migrationsverket kring ersättningar m.m., Skolverket, Socialstyrelsen, Länsstyrelsen kring platsavtal, Stockholms läns landsting m.fl.

Kunskaps- och erfarenhetsutbyte, spridning, regional statistik.

Exempel: Seminarier och konferenser, goda exempel, regionala och nationella nätverk, framtagande av statistik. Möjlig regional kunskapsplattform.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till den föreslagna överenskommelsen. Det är av vikt att alla nyanlända ges de bästa förutsättningar för en bra integration och att optimala villkor skapas för allas möjlighet till självförsörjning med utgångspunkt att alla medborgares resurser är till nytta för länets tillväxt och självförsörjning medför minskade samhällsekonomiska kostnader. Ett regionalt samarbete är också av vikt för det påverkansarbete som kan ske gentemot externa aktörer och för att tillvarata resurser på bästa sätt.

Målgruppen för samverkansöverenskommelsen är nyanlända till Stockholms län som kommit för att bosätta sig i Sverige men omfattar inte asylsökande till skillnad mot nuvarande överenskommelse och inte heller gäststuderande, forskare eller andra arbetsinvandrade personer.

Förvaltningen välkomnar att målgruppen nyanlända i sin definition är bred i sin omfattning och omfattar flera grupper men kan samtidigt konstatera att det råder skillnader i förutsättningar för insatser. Kommunerna har enligt lag ett särskilt åläggande för

ensamkommande barn och för personer som omfattas av etableringsreformen till skillnad mot övriga nyanlända. Av detta följer att insatserna kan variera beroende på till vem de riktas. De ekonomiska förutsättningarna ser också olika ut för målgrupperna. För de personer som omfattas av etableringsförordningen utgår statsbidrag vilket ger utökade möjligheter. Dessa skillnader uppfattar förvaltningen kan medföra skillnader i förutsättningarna för insatser för vissa grupper, inte minst ur ett ekonomiskt perspektiv, och behöver därför få särskild uppmärksamhet i samarbetet över kommungränserna och i dialogerna med övriga myndigheter och med övriga aktörer för att inte delar av samverkansöverenskommelsen ska bli verkninglös.

Överenskommelsen avgränsar inte tiden för hur länge en person anses vara nyanländ. Kommunerna tillämpar olika definitioner avseende begreppet nyanländ. Förvaltningen anser att det bör finnas en samsyn/definition på hur länge en person ska betraktas som nyanländ.

Samverkansöverenskommelsen ska ses som ett inriktningsdokument som vidare ska regleras med särskilda avtal. För att samverkansöverenskommelsen ska få genomslag i praktiken måste dock staden komma överens i särskilda avtal med kommuner om reglering av samarbetet om konkreta insatser, till exempel gällande kostnader och omfattning. Samverkansöverenskommelsen innebär i sig inga direkta kostnader för staden.

Bosättning nämns i överenskommelsen som en insats som kan bli föremål för samarbete och bostadsförsörjningen står med som en punkt i styrgruppens handlingsplan 2013-2014. Bosättning förefaller svårt att samordna regionalt då länet består av både ”ABO och EBO kommuner” samtidigt som det råder stor brist på lediga bostäder. Idag finns inte en gemensam strategi över kommungränserna. Det är därför önskvärt att frågor som rör bosättning sätts i fokus och finns med som ett utvecklingsområde. Detta är av stor vikt för den enskilde liksom för kommunen som får stora kostnader när behovet av akutboende ökar.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill också lyfta fram att kommunernas självstyre både kan innebära möjligheter men också utmaningar för att få samverka över kommungränser att fungera. För att överenskommelsen ska bli ett levande dokument förutsätts mer än ett påskrivet dokument. Det är därför av vikt att

arbetet struktureras för att säkerställa att en dialog och ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan kommuner möjliggörs. Detta kan t ex ske genom dialogseminarium, inspirationsdagar konferenser etc. Förvaltningen välkomnar KSL att leda ett sådant arbete.

Bilaga

Överenskommelse om samverkan mellan kommuner i Stockholms län gällande nyanlända. Remissbrev.